

Verslag van workshop 6, FODOK dag 6 maart 2010

Kiezen of de keuze laten?"

Door: Marjolein Bure (taalkundige)

Bij binnenkomst bood Marjolein iedereen aan om uit een mand een paar rozijntjes te pakken. Daarna ging er een mand met verschillende koekjes, chocolade en snoepjes rond om de titel van de lezing te illustreren: kiezen of de keuze laten?

“Kijk de maan maar waar is de zon nou gebleven?” Ga met iemand die je niet kent deze informatie over brengen in het Frans, was de opdracht. Een actief begin voor deze workshop over “taal”.

Taal, ervaringen en denken zijn begrippen die elkaar over en weer beïnvloeden. Marjolein verwees naar een schema van Marschark en Everhart. Taal wordt vaak als doel gezien maar taal is geen doel maar een middel.

Kinderen hebben bij het ontwikkelen van taal veel taalaanbod nodig en ook feedback op hun eigen niveau. Bij taalverwerking heeft een kind interactie nodig, van alleen radio of tv zal een kind geen taal kunnen ontwikkelen. Het heeft andere volwassenen en kinderen nodig die dezelfde taal gebruiken waardoor er genoeg productie gelegenheid is zodat taal zich kan ontwikkelen.

Het taalaanbod aan dove kinderen is vaak van lager niveau. De zinnen zijn korter en er wordt minder verschillend lexicon aangeboden. Het niveau van de NGT schiet vaak te kort bij horende volwassenen, waardoor kinderen meer moeite hebben om op leeftijdsniveau deze taal te ontwikkelen.

Zowel de gesproken taal als de NGT zijn even effectief voor de ontwikkeling van een kind en voor het onderwijs. Het gaat om **wat** en niet om **hoe** het wordt gezegd. Praat of gebaar heel veel over, wat er te zien is, wat er te horen is en waarom er gebeurt wat er gebeurt. Beloon een kind als het vragen stelt of als een kind nieuwsgierig is. Dit is positief voor de ontwikkeling van taal.

Een taal bestaat uit elementen en de hierbij behorende regels. De samenhang tussen de elementen wordt weergegeven door de grammatica. Het verschil tussen de NGT en NMG: NGT heeft zijn eigen gebaren met de bij passende grammatica. NMG heeft zowel woorden van het Nederlands als gebaren van de NGT, maar de grammatica is die van het Nederlands. Bij NMG is er geen samenhang tussen de elementen omdat deze niet visueel worden weergegeven. NMG is geen taal maar een vorm van het Nederlands.

Dove en ernstig slechthorende kinderen kunnen geen taalsysteem opbouwen op leeftijdsniveau door enkel NMG aanbod. Taalverwerving via spraakafzien is onmogelijk. Dove ervaren volwassenen kunnen minder dan 50 % spraakafzien.

Marjolein liet ons 2 filmpjes zien van 2 dove jongeren die beide in 2 werelden zijn opgegroeid. Beide meiden beheersen goed de gesproken taal. De 2 hebben gekozen om van het regulier onderwijs naar het dovenonderwijs te gaan omdat ze zich daar veiliger voelde. Ze voelde dit als ‘veilige haven’.

De gesproken taal heeft vaak een hogere status bij veel volwassenen waardoor kinderen niet meer willen gebaren. Er wordt dan snel gezegd, hij heeft geen gebaren meer nodig of hij gebruikt geen gebaren meer. Bij een Engels-/ Franstalig kind zeg je ook niet als het kind tijdelijk meer Frans praat, ‘het Engels heeft hij niet meer nodig’.

Het schijnt dat bij een taalaanbod van 25% een kind een taal al kan leren. Het advies van Marjolein luidt, 'Sluit niets uit, maar geef je kind de keuze'. Geef een doof kind een basis NGT mee naast het Nederlands.

Verslagje gemaakt door Aleida van Unen